

CHLEBA I IGRZYSK... – UPADEK CESARSTWA RZYMSKIEGO

JOANNA WODOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Ewa Skrzywanek
dr Beata Rola
Jan Bielecki
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak

Redakcja językowa i korekta - Editio

Projekt graficzny i projekt okładki - Editio

Skład i redakcja techniczna - Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Chleba i igrzysk... – upadek Cesarstwa Rzymskiego

Klasa:

I

Miejsce:

pracownia historyczna wyposażona w komputer i projektor multimedialny

Czas:

45 minut

Cele

Cel ogólny: zapoznanie z przyczynami wewnętrznymi i zewnętrznymi upadku Cesarstwa Rzymskiego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wyjaśnia sytuację wewnętrzną Cesarstwa, która doprowadziła do podziału państwa;
- korzystając z mapy, opowiada o podbojach rzymskich;
- określa szlak wędrówek ludów barbarzyńskich;
- selekcjonuje informacje, dokonując analizy przyczyn upadku Cesarstwa Zachodniorzymskiego z podziałem na wewnętrzne i zewnętrzne;
- wskazuje przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku państwa (SPE).

Środki dydaktyczne:

- mapa ścienna/interaktywna;
- atlasy;
- prezentacja multimedialna przygotowana i zaprezentowana przez jednego z uczniów.

Metody, techniki, formy:

- dyskusja;
- praca z mapą;
- miniwykład ucznia;
- rybi szkielet;
- praca w parach.

Uwagi: Na 2 tygodnie przed lekcją jeden z uczniów otrzymuje zadanie polegające na przygotowaniu prezentacji multimedialnej i wystąpienia na temat reform Dioklecjana i Konstantyna Wielkiego. Ze względu na szczegółowość omawianego zagadnienia, warto zlecić je uczniowi szczególnie uzdolnionemu/zainteresowanemu historią.

Przebieg lekcji

Część wstępna:

Omówienie zasięgu terytorialnego Cesarstwa Rzymskiego (w oparciu o mapę i atlasy).

Zagrożenia zewnętrzne

Dyskusja w oparciu o wcześniejszą wiedzę oraz informacje odczytywane z atlasu dotyczące podbojów rzymskich, wieloaspektowej różnorodności imperium i wynikających z niej problemów z uwzględnieniem powstań niewolników.

Problemy wewnętrzne Rzymu

Nauczyciel ukazuje kontekst problemów wewnętrznych kraju, takich jak pusty skarb, walki o władzę. Następnie wyznaczony wcześniej uczeń prezentuje reformy Dioklecjana i Konstantyna Wielkiego.

Podział Cesarstwa

Dyskusja: Dlaczego doszło do podziału imperium?

Wędrowki ludów

Analiza szlaków przemieszczania się plemion barbarzyńskich z uwzględnieniem czasu i zasięgu terytorialnego.

Część podsumowująca:

W parach uczniowie przygotowują notatkę z lekcji w formie rybiego szkieletu.

Komentarz metodyczny

Młodzież doskonali umiejętności dyskusowania, argumentowania, wykorzystywania i prezentowania informacji w określonej formie, czyli umiejętności niezbędnych z punktu widzenia odnajdywania się na rynku pracy, podobnie jak poziom kompetencji współpracy z drugim człowiekiem. Oceniając wystąpienie ucznia, należy uwzględnić wykorzystane źródła, sposób przekazu oraz wkład pracy.